

Erken Çocukluk
Döneminde Gelişimsel
Gerilik/Yetersizlik Tanılı
Çocukların Ebeveynlerine
Yönelik Çevrim içi Evde
Destek Programının
Tasarlanması ve
Uygulanması

PROJE EV-DES

ZİHİNSEL YETERSİZLİK

Zihinsel işlevlerde ve uyumsal davranışlarda gözlenen önemli düzeyde sınırlılıklarla karakterize olan; pek çok günlük kavramsal, sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren bir yetersizlik türüdür.

ZİHİNSEL YETERSİZLİK NASIL SINIFLANDIRILMAKTADIR?

Ülkemizde; Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2006 yılında yayımladığı ve en son 2018 yılında güncellenen Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde yer verilen sınıflandırma kullanılmaktadır. Buna göre, zihinsel yetersizliği olan bireyler hafif, orta, ağır ve çok ağır düzeyde olmak üzere dört grupta toplanmaktadır (MEB, 2006). Şekil 1'de Özel Eğitim Yönetmeliği'nde (2018) yer alan sınıflandırmaya yer verilmiştir.

Hafif Düzeyde Zihinsel Engelli Olan Birey

01

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerinde hafif düzeydeki yetersizliği nedeniyle özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine sınırlı düzeyde ihtiyaç duyan bireylerdir.

Orta Düzeyde Zihinsel Engelli Olan Birey

02

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki sınırlılık nedeniyle temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında özel eğitim ile destek eğitim hizmetlerine yoğun şekilde ihtiyaç duyan bireylerdir.

Ağır Düzeyde Zihinsel Engelli Olan Birey

03

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım, becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireylerdir.

Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Engelli Olan Birey

04

Zihinsel işlevler ile kavramsal, sosyal ve pratik uyum becerilerindeki eksiklikleri nedeniyle öz bakım, becerilerinin öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren yaşamın her alanında tutarlı ve yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan bireylerdir.

Eğitim alanında; yetersizliğin nedenleri ve birey üzerindeki etkilerinden daha çok bireyin güçlü yanlarına ve eğitim gereksinimlerine odaklanıldığı görölmektedir. Bu bağlamda, zihinsel yetersizliği olan bireyler eğitim gereksinimlerine göre gruplanmakta ve bu bireylerin neyi öğrenip neyi öğrenemeyeceklerine ya da ne dereceye kadar öğrenebileceklerine cevap aranmaktadır (Akalin, 2016). Eğitsel sınıflandırma sürecine göre zihinsel yetersizliği olan bireylerin aşığıda yer verildiği biçimde sınıflandırıldığı görölmektedir.

Eğitilebilir (hafif derecede zihinsel yetersizliği olan birey): "Eğitilebilir" terimi, bu gruba giren çocukların özel eğitim desteği ile normal ilköğretim programlarından yararlanabildiklerini ve okuma, yazma ve matematik gibi temel akademik becerileri öğrenebildiklerini ifade etmektedir. Bu çocuklar okul çağında akademik çalışmalarda gerilik gösterebilmekte ve akademik bilgi ve becerilere normal gelişim gösteren akranlarına kıyasla daha ileri yaşlarda ulaşabilmektedir.

Öğretilebilir (orta derecede zihinsel yetersizliği olan birey): Bu grubu tanımlamada kullanılan "öğretilebilir" terimi, bu gruptaki çocukların temel akademik becerilerde güçlük çektiklerini ancak, günlük hayatın gerektirdiği sosyal uyum, iletişim ve özbakım becerilerini öğrenebildiklerini göstermektedir. Bu çocukların eğitimleri genellikle özel eğitim sınıfı, özel eğitim okulu ve korumalı iş yerlerinde sağlanmakta, bunun yanı sıra çocuğa kendi evinde ya da grup evlerinde de eğitim programları sunulabilmektedir. Bu çocukların eğitim programlarında akademik konulara daha az yer verilmekte ve daha çok sosyal çevreye uyum sağlamada gerekli olan becerilere ve işlevsel akademik becerilere ağırlık verilmektedir.

Ağır derecede zihinsel yetersizliği olan bireyler: Ağır ve çok ağır derecede zihinsel yetersizliği olan çocuklar ancak bazı basit özbakım becerilerini öğrenebilmekte, bu nedenle de yoğun desteğe gereksinim duymaktadırlar.

Kaynaklar

- Akalin, S. (2016). Zihin yetersizliği: Tanım, sınıflama, yaygınlık ve nedenleri. İ. H. Diken & H. Bakkaloğlu (Ed.). Zihin yetersizliği ve otizm spektrum bozukluğu içinde (s.1-23). Ankara: Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2006). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/05/20060531-2.htm> adresinden alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_07/09101900_ozeLegitim_hizmetler_yonetmeliği_07072018.pdf adresinden alınmıştır.

Bu proje "Proje EV-DES: Erken Çocukluk Döneminde Gelişimsel Gerilik/Yetersizlik Tanılı Çocukların Ebeveynlerine Yönelik Çevrim içi Evde Destek Programının Tasarlanması ve Uygulanması" adı ve 120K170 proje numarası ile TÜBİTAK 1001 COVID-19 özel çağrılı program kapsamında 1 Temmuz - 31 Aralık 2020 süresince desteklenmektedir.

PROJE EV-DES

Erken Çocukluk Döneminde Gelişimsel
Gerilik/Yetersizlik Tanılı Çocukların Ebeveynlerine
Yönelik Çevrim içi Evde Destek Programının
Tasarlanması ve Uygulanması

